

6548
A6548

CVI SCHILLER

CVI SCHILLER

Jizkor

In memoriam

Halála

A megvalósító

A barát

Írásaiból:

Az olék beilleszkedésének kérdése

A Gordonai Makabi Hacoir
kiadványa
elcsétt chavérja emlékezetére.
Budapest, 1946.

Chavérjaink részére kéziratként.

A6548

JIZKOR CVI SCHILLER

Hazánk oltárán sok áldozatot hozunk a jövőnkért és létünkért való harcban és küzdelemben. A sors hozzáédzett már minket, hogy keménységével megbirkózzunk. Erec megtanított arra, hogy az eredményhez vezető ut áldozatokat követel és ugyanugy művünk megvédése is. A Haganá áldozatai szinte napról-napra újabb hősökkel szaporítják azt a sort, amelynek élén a makkabeusok állanak.

És mégis nehéz lesz a szívünk és majd megszakad, amikor hirt kapunk ifju chavérunk tragikus haláláról. Elképzelhetetlen és ésszel fel nem érhető, hogy az, aki tegnap még vidáman és élettel teli állt mellettünk, elmúlt, nincs többé. Az arabokkal harcolt, megsérült, de továbbküzdött. Senkisé tudta még akkor, hogy nem látja meg többé a napfényt. És amikor a szörnyű hír szeptember 7.-én, sabbaton, egy órakor megérkezett, mély gyász borult a kvucára, minden szobából a sirás keserű hangjai hallatszottak ki. Különkülön mindenkinek a családtagja esett el vele. Fiatal, értékes élet lett áldozat a megújulás oltárán.

Itt, a távolban, nehéz ezt a rettenetes hirt felfognunk. Vigaszt alig találunk. De van-e egyáltalán vigasz? Barátunk, chavérunk, munkatársunk elvesztését nem pótolhatjuk sohasem. Az egész kvucával együtt siratjuk Cvi tragikus halálát. Ha valami, akkor csakis az építés és a megújulás vigasza enyhíthet most mély bánatunkon. Megigérhetjük, hogy Cvi szónunkra az igazi chaluc jelképe marad és szívünkben nem feledjük sosem. Ezt a drága emberáldozatot jobb jövőnkért is hoztuk.

Dan E.

IN MEMORIAM
CVI SCHILLER;

JEREMIÁS KÖNYVÉBŐL :

"Jobban siratlak téged, mint siratták
Jáézert, a ki Sibmának szőlője! A te
hajtásaid túlhatoltak a tengeren, a
Jáézer tengeréig értek, a te nyári
gyümölcsökre és a te szüretedre pusztító rontott."

Ti fűszálak, kik elhajoltatok
földre hanyatló teste alatt,
s ti, kik
ujjai hegyéből keltetek
és éltek örök életet,
s nem hervadhattok meg a széltől,
melyet hegyek bánata fu,
meghalt rokonotok,
Érzitek-e,
hogy hajszálgyökeretek szívói
szívét kutatják a mélyben?

Lombos felhőkkel sulyos ég alatt
bőg, tombol az állat
a kerítések között
és tompán kong a szó.
A szobákba menekülnek az asszonyok,
hallják a férfiak a sirást
s kő szívükben kemény

haragot és fájdalmat szorongatnak.
A gyermekek ijedt szeme
kék láng.

Itthagytál minket, testvér,
a rossz még rosszabb nélküled
s halványabb a jó.
Bánatosak vagyunk
s nem birtunk egymáshoz vigasztaló
szóval fordulni, amikor
hallottuk a hírt.
Uj bűnnel terhesebb az emberi faj,
e Káin-nemzedék
s egy cseppel több a bánat poharában.
Közülünk voltál te.

A Földért és Gyümölcséért vívtál harcot
s meghaltál.
Szörnyü végzet! - és mennyivel dicsőbb
a millióknál, akiket
megfullasztott az éhség és a gáz-
tavaly a németeknél!
Talán
a halál sem egyforma s vannak
mosolygó holtak:
te közülük való vagy.

Földdé leszel s gyümölcs kél majd belőled
s megvédjük földünk és a fát.

Mi dalolva megyünk sirod felé,
Cvi.

CVI HALÁLA

Amennyire lehetséges, rendbeszedjük zajló gondolatainkat és elmeséljük azokat az eseményeket részletről-részletre, úgy ahogy voltak, és amelyeknek a végét egészen bekövetkezéséig másképpen képzeltek el. Részben saját tapasztalatom alapján írok, részben pedig a chavérok előadását használom fel.

Amint tudjátok, házaink környékén datolyapálmafák nőnek, amelyek régebben állnak ott, mint ahogy mi idejöttünk. Vadon nőnek, senki sem törődött velük, nem nemesítették őket és a zsidók számára nem is jelentettek hasznot. Az arabok azonban minden évben összegyűjtötték ezeket a kis datolyákat és mi nem is zavartuk meg őket szüretükben, bár a datolyák a mi földünkön termettek. Azáltal, hogy az arabok oly sok éven át összegyűjthették a datolyát, bizonyos jogot szereztek maguknak rája. Ebben az évben azonban elhatároztuk, hogy ezt a szokást megszüntetjük, minthogy végül is néhány tonnányi datolyáról van szó és miután kertünkben más datolyafákat is neveltünk, elhatároztuk, hogy egyuttal ezekkel a vadon nőtt fákkal is foglalkozunk, mesterségesen megtermékenyítettük őket, Ch. chavérunk néhány napig csak ezekkel dolgozott és el is érte, hogy az aprószemű és keserű datolyákból nagy, szép és édes datolyák lettek és hozamuk is megnövekedett. Nagyon örültünk a pompás eredménynek és ezeket a datolyákat vagyonunknak tekintettük. Mult héten kezdett a datolya érni és elhatároztuk, hogy vagyonunkat megvédjük a tolvajoktól. Ezért a gyümölcsösbe éjszakára őrséget állítottunk, egy sómér és egy kutya vigyázott a termésre. Az arabok néhányszor megkísérelték a gyümölcslopást, de nem sikerült nekik, minthogy mindig elkergettük őket. Néhányszor azonban mégiscsak loptak egy keveset.

Pénteken déli 12 órakor az arabok teheneikkel kvucánk környékére jöttek és a pásztorok elkezdték dézsmálni a datolyát. B., a sómér, észrevette őt

ket, rájukeresztette a kutyát, az arabok elszaladtak, a kutya utánuk, végül egyet meg is harapott. Az arabok tehenei erre megijedtek és kvucánk felé szaladtak. Mi a közeli halastónál dolgoztunk és onnan figyeltük az egész esetet. A munkát befejeztük és néhány chavérommal hazamentem, hárman pedig a tónál maradtak és várták az autót, hogy a hálót elvigye. Az autó meg is jött, felrakták rá a hálót, amidőn meglátták, hogy lovas arabok tűnnek fel mindenfelől. A chavérok még eljutottak a kapuhoz és sikerült is becsukniuk. Ez háromnegyed egy órakor történt.

Közben a kvucán riadót fújtak és a chavérok botokkal felfegyverkezve a két kapuhoz rohantak, ahol már arabok voltak. Az egyik kapu zárva maradt és a másikon keresztül kimentünk. Az arabok most egy kissé visszahúzódtak. Egészen a datolyafákig nyomultunk, ahol láttuk, hogy mintegy 70-90 arab gyűlt össze. Mi talán 45-en is voltunk, az arabok egyrésze lovon ült. Felszólítottuk őket, hogy hagyják el a földünket, de ők kődobásokkal válaszoltak. M.-et fején könnyen megsértette egy kő. U., akire a vezénylest bíztuk, megadta a jelet a támadásra. Nagy kiabálással, botokkal és kövekkel nekimentünk és kb. 100 embert elkergettünk. Akkor láttuk, hogy az arabok egy része megkerül bennünket és oldalról szándékozik támadni. Visszavonultunk arra a helyünkre, ahonnan a támadást megkezdtük. Ugyanakkor hazaküldtünk fegyverekért. Cvi három chavérral átkelt a patakon, néhány arab körülvette őket, Cvi botütést kapott a fejére és amikor elesett, még két ütést kapott a földön fekve. A chavérok, akik vele voltak, támogatták, hogy visszajöhessen a mi oldalunkra.

Cvi öklendezni kezdett. Nem akarta, hogy a chavérok hazavigyék, rövid időre rá a maga lábán ment. Ezen az utolsó utján hazavitte a lóról leesett szerszámot. Az uton néhányszor rosszullét fogta el, hányt és a kapunál összeesett. Senki sem gondolta volna, hogy sebesülése komoly, azt hittük, hogy legfőljebb könnyű agyrázkódásról lehet szó. Néhány perc múlva magához tért és érdeklődött, hogy fejlődik a harc. Arra, hogy hogyan sebesült meg, képtelen volt visszaemlékezni.

Közben az események tovább folytak. S.I. - egy baráti arab - nagyon szépen viselkedett és azon fáradozott, hogy az arabokat elvezesse, sőt részben M.A. is megpróbálta ezt. Azt hiszem azonban, hogy csak látszólag buzgólkodtak ezen, hangosan azt kiáltották, hogy menjenek haza és halkán a támadásra lázitották őket.

Megkezdtük a második támadást. Ekkor S. egy botütést kapott a fejére és M. is megsebesült. Két arab ló lovas nélkül szaladgált és néhány arabot sikerült kövekkel eltalálnunk. Ismét elkergettük őket vagy 100 méternyire, amikor R. chavérunk lovon kijött, kezében revolvért tartott és tárgyalni akart az arabokkal. Tőlünk kérte, hogy menjünk vissza. Kissé hátrább is huzódtunk. Az arabok azonban nem hagyták beszélni, követ dobáltak feléje. Ő háromszor a levegőbe lőtt. Lassan visszahuzódott, az arabok mindig utána. Ekkor U. parancsot adott, hogy öt lövést adjunk le a levegőbe. Néhány chavér oldalról támadta meg az arabokat. Az arabok kezdtek már visszavonulni és az még csak siettette őket, hogy közeledni látták az autót, amely Máozból, a szomszédos kibbucból, segítséget hozott. Amikorra a máozi chavérok megérkeztek, már egyetlen arab sem volt látható a gazdaság közelében. A máozi chavérok visszamentek, csak az orvosuk maradt velünk.

Ha tudtuk volna, mi történt Cvivel, bizonyára nem a levegőbe láttunk volna. De a parancs így szólt: kerüljük a vérontást! A politikai helyzet miatt nem volt szabad erőteljesen visszavágni az araboknak. Nem tanácsos ellenségeskedést szítani a szomszédokkal. Csak védelemről lehetett szó.

Amidőn hazafelé mentünk, elégedettek voltunk, hiszen még semmit sem tudunk a szerencsétlenségről, elégedettek, mert vitathatatlanul erősebbeknek bizonyultunk és az arabokat arra szoríthattuk és úgy kergethettük el, ahogy akartuk.

Otthon azonnal megtudakoltuk, mi van a sebesültekkel? Négyen voltak. Cviről azt hitte az orvos, hogy csupán könnyű agyrázkódást szenvedett. Délután azonban egyre rosszabbul lett, elvesztette eszméletét, hányt. Este

hat óraker az afulai kórházba vitték, ahol öntudatlanságba esett, melyből nem tért többé magához. Itt derült ki, hogy koponyatörést szenvedett és a vér elöntötte agyát. Szeptember 7-én, szombaton délelőtt az orvosok reményüket vesztetten azon fáradoztak, hogy megoperálják. Az operáció után tíz perccel, tizenegy óra körül meghalt.

Otthon semmit sem sejtettünk és amikor félegykor ez a rettenetes hír megérkezett, kétségbeestünk és minden szobából keserves sirás hallatszott. Az autó három óraker hozta haza holttestét és vasárnap kellett volna a temetésnek megtörténnie. Minthogy azonban a rendőrök már szombaton megérkeztek, elhatároztuk, hogy a temetést még aznap hat óraker megrendezzük. A koporsót a Bét Rupinban állítottuk fel. A temetésre sok autó jött a szomszéd mesekek-ből való chavérokkal. A sirnál chavér J. a kvuca nevében és chavér R. a vezetőség nevében bucsuzott el tőle.

Cvi kitűnő chavér volt: felelős, intelligens, vidám, jó bajtárs és bátor ember. Hűséges volt a kvuca iránt és a kvucati gondolat iránt. Mindenki szerette. Nem hihetjük el, hogy már nem él. Nem, ez nem lehet igaz. Ma kellett volna a metulai üdülőkbe utaznia. Péntek reggel megígérte, hogy számotokra néhány vidám történetet ír és illusztrációkat rajzol hozzá a kvuca életéből. Mult héten küldtük be a klitat olimról szóló utolsó cikkét. Akkor még semmit sem tudtunk. Nem fejezhette be a szép, fényképekkel és ornamensekkel diszitett albumot, amelyet az egy hónap mulva születendő gyermeke számára készített.

Fájdalmunk határtalan.

CVI A MEGVALÓSÍTÓ

- A gyászünnepeken tartott beszéd -

Gyászban jöttünk ma össze, hogy szívünk fájdalmát kifejezzük. Szavakkal kell most elöadnunk azt, amit lelkünk mélyén érzünk, midőn elhalt chavérunkra, Cvire emlékezünk közvetlenül halála után. Szívünk és értelmünk lázad ellene, ha arra gondolunk, hogy a "volt egy ember és nincs többé" igazsága most bennünket látogatott meg. Még tegnap, tegnapelőtt láttuk magunk között, olyan egvszerűen, természetesen, megelégedetten, életvidáman, amint tele tüdővel akart lélegzeni és hirtelen elhallgatott a hangja. Egy hirtelen támadt vihar kidöntött egy ifju fát kvucánk erdejében. Hogy is lehetséges mindezt megérteni, felfogni a csapást, amelyet ráknkért a sors! Uj temetőnkben uj sirt ástunk, amely elnyelt valakit közülünk, testünk egy élő tagját.

Senkisé sejtette, hogy éppen ilyen oldalról mér ránk ezekben a napokban csapást a sors. Senkisé gondolta volna, hogy nyugodt, mindennapi munkánk közepette a halál fenyeget. Cvi biztonságban járt azon a földön, amelyet megmunkált, erejét az alkotásnak és építésnek szentelte, gazdaságunk kiterjesztésén és kifejlesztésén fáradozott, egészen életének utolsó délutánjáig. Munkájának és fáradsága gyümölcsének védelmében esett el. Erején és arca verejtékén kívül a földdel kötött szent frigyét vérével is megerősítette. Szerette az országot, hazáját, hegyeit és rétjeit, patakjait és folyóit, végtelen szeretettel szerette őket. A természet életét élte testében és szellemében egyaránt. Az ország tájai, Émekünk tájai töltötték be egész lényét és rajzpaperján a legjobb erővel elevenítette meg a természetet, amely körülvette. Szabad óráiban a természet öln üldögélve meg-

figyelte a rejtett szépségeket, magába fogadott mindent, hogy aztán élő színekkel adja vissza a fa és ág minden kis mozdulatát. Ki ne emlékeznék közülünk az eukalyptusbokor képére, dus szineire, dombjaink, állataink, az esős táj rajzára. Tehetséges művészt veszítettünk el vele. És ez még nem is minden. Olyan ember volt ő, akiben a héber és az európai kultúra találkozott egymással és nem tuzunk, ha azt állítjuk, hogy nem volt olyan tér, amelyben Cvi ne ismerte volna ki magát. Masaryk humanista szellemének légkörében nevelkedett. Mindent értékelt, ami a szellem talajából nőtt ki, de mindent bizonyos kritikával illetett, hogy a dolgok gyökereihez jusson. Ezzel egyidejűleg pedig azon fáradozott, hogy magába fogadja a zsidóság örök értékeit, a bölcseket, Rambamot, Achad Haamot, Gordont és a többieket. Három évvel ezelőtt, amikor Erecbe jött, még nem ismerte ki magát tökéletesen a héber nyelvben. Nagyon meglepődünk aztán, amikor rövid idő alatt széleskörű ivrit tudást szerzett, de rendkívüli képességei ellenére is szerény ember maradt, telisdetele bölcs humorral: közkedvelt volt és mindenkivel gőg nélkül beszélt.

Kvucába vezető útja hosszú volt és akadályokkal teli. Először az 1940-es nyári mosaván találkozunk. Több mint egy éve volt már hachsarán és a mosaván cofe-bogér roskvuca lett. Egy évvel ennek előtte a Doár Tnuaténuban egy cikk jelent meg: egy magát meg nem nevező chavér vitába szállt Éli Sajóval az intellektuális embernek a chaluci mozgalomban járható utjáról. Ez a chavér ketyeket hangoztatott és megkérdezte, hogyan találhatja meg egy széleslátókörű ember az egyszerű munkában és az apróságokban a boldogságát? Ez a chavér Cvi volt. Elhatározta, hogy a chaluci megvalósítás keskeny útjára lép, és amikor ezt eldöntötte magában, mindenki tudta, hogy benne meg lehet bizni. Sok nehézség és harc után végre sikerült Erecbe, a kvucára jutnia, lassanként megtalálta a helyét a gazdasági, kulturális és társadalmi életben. Életünk létráján kezdett felfelé lépegetni, hogy aztán megjöjjön az a keserű nap, amikor egyetlen pillanat alatt tönkremenjen ember és műve.

Chaverim, azért jöttünk ebbe az országba, hogy éljünk és megújuljunk. Fegyverünk a munkás két kezünk, Erőnk az igaz utba vetett hit. Reményünk a jövő. Abban a pillanatban, amikor hamis és sötét erők bukkannak fel és megadásra akarnek kényszeríteni bennünket, megtudjuk, mit jelent az összetartozás

Erecbe három és félévvel jött utánunk, ekkor találkoztam vele újra a kvucán. Mindnyájan, azok is, akik chuc-laarecből nem ismerték, azok is, akik chavérjai voltak azelőttről, oly nagyszerűen megbarátkoztunk vele, hogy ma alig hihetjük, hogy csupán néhány éve élt közöttünk. Abban a pillanatban, amint a kvucára jött, tudta és érezte, hogy új fejezet nyílt meg életében. Nagy szorgalommal és alaposzággal tanulta a nyelvet, nyílt szemmel figyelte az életet és a világot, amely kitérult előtte, avatottan behatolt a kvucaélet specifikumaiba és a mozgalmi közösség problématikájába, megkereste helyét a politikai és kulturális életben is. Bár fizikumában kissé gyenge volt, a testi munka meglehetősen nehezére esett, sohasem tévesztette szemé elől, hogy meg kell találnia helyét a munkában és a gazdaságban, mert csak ez biztosítja azt az otthoniasságot számára, amelyet a kvucában keresett. Megtalálta a helyét a munkában: a lóistállóért volt felelős. Munkáját gondosan végezte, sokat tanult és kitartással sikerült megerősítenie helyét a gazdaságban is, ami által megalapozta az új életkeretek között elégedettségének forrásait. Emlékszem, hogy gyakran, amidőn a lovak betegek voltak, éjjel-nappal velük volt és csak akkor nyugodott meg, amikor felépültek. Amikor az a tragikus eset történt vele, meglátta, hogy a kocsi és a ló a halastóba fordultak és a szerszámok leestek. Ezt látván, nem szaladhatott oda, mert részt akart venni a harcokban, mikor pedig megsebesült és magához tért, tanúk szerint odarohant, a szerszámokat hátára vette és hazavitte őket. Ez a tette is jellemzi gondos és reálielem nélküli lényét.

Cvi a kvucában kulturális és társadalmi téren nagyon sokat számított. Szenvedélye a rajzolás volt. Két évvel ezelőtt egy tanfolyamon tökéletesítette tudását és ez további szorgalomra ösztönözte. Nem volt szombat, hogy Cvi ne ment volna ki a környékre, hogy rajzolgasson. Különösen tájképeket rajzolt szívesen, ügyes karrikaturákat rajzolt életünkről, aktuális és politikai tárgyokról. Magasfoku tehetségével és rajzaival gazdagította életünket, díszítette előadásainkat és kulturális megnyilvánulásainkat. Belső építkezés, műszibá, chagigá elképzeltetlen volt Cvi tevékenykedése nélkül.

Cvitől mindig hallhattál valami tréfiát, mindig láthattál nála szép képeket, bőrből készített munkákat, a gyermekek számára játékokat mesterkedett és ajándékokat a chavéroknak. Nem tudtuk elképzélni sem, honnan merít ez a fiatalember ennyi energiát, fantáziát és időt? De ha szichát akartál tartani

filozofiáról, irodalomról, technikai vagy művészeti kérdésekről, Cvinél megtalálhattad mindig a forrást, amelyből merithették. Amikor a kvuca krízisének idején beszélgettem vele, a következőket mondta: "Bármilyen nehéz legyen is a helyzet, utunk spontán reakció népünk és társadalmunk életére, más válasz és reakció nem létezik. Utunk egy nagy kísérlet, amelyben az egész nemzedék résztvesz: nekünk be kell fejeznünk ezt a kísérletet, bármilyen nehézségekkel kelljen is megküzdenünk. Talán új kísérleti módokat kell használnunk, de az utat nem szabad elhagynunk!"

Öntudatos ember volt. Tudta, hogy mit akar. Megtalálta az élet kaleidoszkópjában a maga helyét. Tudta, hogy a palettán világos és sötét színek vannak. Tudta, hogy fény és árnyék együttjárnak. Az egyén életének képét finoman, gondosan és kitartással kell megfesteni, hogy végül is elégedetten szemlélje művét. A kvucán való együttélésünk három évében szép és erős volt.

Sosa.

Cvi Schiller írásaiból:

Az olék beilleszkedésének kérdése.

1. A háborus években a "klitat alija" fogalma közszájon forgott a Jisuvban, még inkább központi problémájává pedig a felelős politikai és gazdasági tényezőknek és egységeknek lett, minthogy bizonyos gazdasági tervek mércéjeként használták a nagy alija esetére, annak figyelembevételével, hogy ezzel olyanok is kerülnek a Jisuvba, akik gazdaságának terhére lesznek. Az újságok és hírszolgálati irodák azon fáradoztak, hogy a Jisuvot szellemileg előkészítsék, anélkül, hogy elhallgatnák, milyen anyag lesz az, amely az országba érkezik. Ennek ellenére a Jisuv sem gazdaságilag, sem szellemileg nem készült fel kellőképpen. Ezt a tényt két okkal lehet megmagyarázni: egyrészt objektív anyagi nehézségek és zavaros politikai helyzet szövevényével, másrészt a szükséges tapasztalat hiányával, amelynek főleg a beilleszkedéssel kellett megjönnie és a korábbi aliják ezirányban keveset segíthettek, minthogy egészen más jellegűek voltak.

A mai helyzetben, amikor még nem került sor a százezer olé klitat alijájára, bizhatunk abban, hogy jó időben szerezhetünk bizonyos tapasztalatokat, amelyek majd a jövő alapját adják. Ebben a beszámolóban azoknak a chavéroknek a beilleszkedésével akarunk foglalkozni, akik valamelyik kvucába jöttek. Bár a háborus aliják legnagyobb része nem ért célhoz, a háboru alatt is jöttek olék, akiknek valamilyen módon sikerült kikerülniök az európai pokolból. Ezek az olék az ifjúsági mozgalomból jöttek és úgy látszott, hogy azok, akik ezirányban egyéni erőfeszítéseket végeztek, jól beleélték magukat, helyet találtak a munkában és elsajátították a nyelvet is. A társadalmi életbe való beilleszkedésük azonban nem sikerült teljesen, legtöbbször csak felszínes volt. Egyesek hirtelen kiváltak és távozásuk okaként legtöbbször azt hozták fel, hogy "nem érzem jól magamat, de nem tudom meghatározni, miért, a kvuca nem hibás benne". A motívumok tehát nem ideológiai vagy elvi természetűek voltak, hanem mindig homályos érzelmi vagy társadalmi okok. Ezeket nem ér-

tettük meg és úgy magyaráztuk, hogy mint egyének nehezen kellett volna megküzdeniök azért, hogy az új környezet társadalmi határán belülkerülhesse- nek. Sajátmagunkat is hibáztattuk azért, hogy nem vagyunk képesek társadalmi kereteinket kibővíteni.

A háboru befejezése után két nagyobb csoportot vettünk fel, amelyek majd- nem egyszerre érkeztek Mauritiusból és Svájcából /ez a második a Budapestről Bergen-Belsenbe vitt csoport volt/. Mauritiusból részben és Svájcából telje- sen mozgalni chavérokól állt a csoport. És ezzel elöttünk állt a klitát a- llija tulajdonképpeni problémája.

2. A kvuca őszinte odaadással fogott a klitá gazdasági kérdésének megoldásához. Kijelöltek egy vádát, amely azt kapta feladatul, hogy az összes felmerülő kérdésekkel foglalkozzék és széleskörű autonomiát és kompetenciát engedélyeztek neki. Az olék is kijelölték a maguk képviselőit, hogy érdekeiket védjék, együttdolgozzanak a vádával, előterjesszék kívánságaikat és megbeszöljék az olék anyagi és lelki szükségleteit. A lakás- kérdést energikusan megoldották, minthogy abból a feltevésből indultak ki, hogy a kellemes és rendes lakás jó hatást tesz majd az oléokra, akiknek különös szükségük van az otthonra, hiszen oly sok éven keresztül nélkülözniök kellett az illyent. A butorokról való gondoskodás - minthogy a kiadások nagyrésze a kvucát terhelte - sok nehézséget okozott, de a legfontosabbat beszerezhattük és rövid időn belül az olék szobáit állítottuk butorral. A ravakok együtt akartak lakni. Ennek a kérdésnek megoldásánál tapintatosan és óvatosan kellett eljárni, de általában mindennel szemben az volt az olék magatartása, hogy megértéssel viseltetnek az olyan nehézségek és kése- delmek iránt, amelyeket a munkaerőhiány okozott. A kvuca az oléokra éppen ellentétes benyomást gyakorolt azzal az elképzeléssel, amit a chuc laarec- ből hoztak magukkal. Azon primitív életstandard helyett, amely az ő elkép- zeléseiknek a chaluci életet illetően megfelelt, kis falvat találtak szép házakkal, csinosan berendezett szobákkal, modern fürdőszobákkal, nagy e- bédlővel, stb. Ez a benyomás ahhoz a téves elképzeléshez vezette őket, hogy a kényelmes életkörülmények mögött nagy jövedelem áll. Ebből a felté- telezésből kiindulva követeléseik maguktól értetődőek és jogosak voltak. Nem láttak okot arra, miért ne legyen az olé lakása is olyan jólberende- zett, mint azé a chavéré, aki már sok éve van az országban? Álláspontjukat azzal is meg lehet magyarázni, hogy az olét a mozgalomban elejétől arra

nevelték, hogy a kvucában teljes egyenlőség uralkodik. Ez az általánosságban helyes álláspont nem veszi tekintetbe azt az objektív pénzügyi és társadalmi szempontot, amivel pedig számolni kell, továbbá azt, hogy a kvucának kemény harcot kell folytatni azon tagjai minimális életszükségleteinek biztosításáért, akik évek óta nehéz éghajlat alatt élnek. Ezért van az, hogy a szükségszerű egyenlőség tiszteletbentartása mellett minden embernek először keresztül kell mennie bizonyos fejlődésen és meg kell elégednie az adott körülményekkel és lehetőségekkel. Sem a kollaktív rendszer, sem az egyenlőség elve nem változtatható azon a tényen, hogy a követelések mértéke gyakran nem a jogosság, hanem a tárgyilagos lehetőségek határa által szabatik meg. Ez a tény néha bizonyos feszültséghez vezethet az új chavérok és a kvuca közt.

3. A munkába való beilleszkedés kérdése várhatóan problémátikus volt. A munka első benyomásai hatnak legerősebben az új olára és sok nehézséggel találkozhatunk ezen a téren. Kivételt képeznek azok a szakemberek, akik olyan szerencsések, hogy azonnal beilleszkedhetnek szakmájukba. Kevés ilyen eset van azonban és a legtöbben "fekete munkával" kezdik, amit itt "pkak"-nak /dugó/ neveznek. Ezek mindennap máshol dolgoznak, hogy begyakorolják magukat a különböző szakokba. Az első fizikai nehézségektől eltekintve, amelyek bizonyosfokú fáradtságon kívül még lelki válságokat is előidézhetnek, maga a fekete munka azt az érzést ébresztheti, hogy alacsonyabbrendű és művelője nem egyenlő a többi chavérokkal. Ezt az érzést a chavérokban még egyebek is támogatni látszanak, elsősorban akkor, ha az illető chavérok a gólában bizonyos vezetői feladatokat végeztek.

Sok olá fejezte ki ezt a kívánságát, hogy állandó munkabeosztást kapjon - a- minek jogosságát a kvuca elismerte. Ezzel legyőzhetnék az alacsonyabbrendűségi érzéseket. Sokan hamarosan behatoltak új szakmájuk világába, felfogták és megvalósították a szükséges felelősség követelményeit. Az első nehézségek felbukkanásától a kvuca felépítésének felelősségéig és a kvuca problémáinak megoldásában való részvételig hosszú és nehéz utavezet. A munkát tulajdonképpen két oldalról irányítják. A kvucaéletnek a munkát illetően olyan speciális jelenségei vannak, amelyeket másutt nem találhatunk meg. Egyik oldalon áll a chavér, vagy állnak azok a chavérok, akik a munkabeosztást irányítják és ve-

zetik és felelősek saját gazdasági árukért, akik felbecsülik a munkát és kikérik hozzá a szükséges munkaerőket, míg a másik oldalon van a száraz avodá, aki a gazdaság egész munkáját beosztja az általános és az egész gazdaságot felölelő szempontokból és ő is az illetékes a döntésekben. Természetesen az objektív szükségesség a legfontosabb tényező, amelyet mindketten elismernek ugyan, mégis nem egyszer eltér a véleményük és a munkaerők ügyében tárgyalásra kerül a sor. Ezeknek a vitáknak éppen azok az áldozatai, akiknek nincs fix beosztásuk és így késő estig kénytelenek várni arra, hogy megtudják, hova osztják őket be másnapra? Ez az érzés pedig nem járul hozzá az új ember fontosságának tudatához. Jó időbe tart, míg az új ember elismeri, hogy minden munkának egyenlő az értéke és hogy minden helyen felelősen és odaadással kell dolgozni.

A munkában találkozunk az olé az első csalódásokkal is. Gyakran tanuja annak, hogy az anafok vezetői valóságos vagy látszólagos hibákat követnek el. Minthogy minden kicsiséget tulkomolyan vesz, az ilyen felismerések nyomán csalódást érez. Elfelejtji, hogy a kvuca minden megnyilvánulásával együtt emberekből, husból és vérből való emberekből áll, akik átlagon felüli feladataira vállalkoztak, nehéz körülmények között keresnek és építenek maguknak új utakat és felelősek minden újításért, találékonyságuk eredményeiért és kezdeményezésükért. A kvucaélet nem százéves hagyományok, szilárd törvények és formák eredménye, a kvucaélet közös munkára épül fel és mindenki élvezzi a közös munka gyümölcseit, azonban a másik hibája miatt ő is szenved. Gyakran elfelejtjük az első alapot és különlegesen csak a másodikat látjuk. Az új ember a kvucán kritizál és ha gyakran jogos is a kritikája, hiányzik belőle a kvuca iránti megértés. Csak egy magatartás van, amelyet hosszabb tartózkodás után lehet elérni, amely azonban egyedül teszi lehetővé a kvucában való életet, ez: teljes és feltétlen odaadás és a kvuca érdekeivel való azonosulás. Csak ez adhat megelégedést, saját fáradtságunk és munkánk lelki termése ez.

Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a munkába való beilleszkedés sokkal könnyebben megoldható, mint a társadalmi beilleszkedés. A munkahelyet illetően az olé részéről türelemre van szükség. Meg kell értenie, hogy időfogalmi, amelyeket azelőtt hetekre és hónapokra mért, most évekre tágul-

nak. Tudnia kell, hogy a kvuca chavérjai tudásukat és átgondoltságukat gazdasági és társadalmi kérdések terén hosszú évek tapasztalatai árán szerezték meg. A kvuca általános szempontból véve komoly gazdasági vállalkozás és hierarchikus felépítettségű, nem ugyan a pozíciók és jövedelmek, hanem a tudás és képesség szerint. A kvucában úgy kell irányítani a munkafolyamatokat, hogy azok kifizetődők legyenek, minthogy elsősorban a munka képes meghatározni a dolgozók egzisztenciáját. Az olé tulságosan is saját kezdeményezésére szorul és gyakran a munka után is gazdasági kérdéseket kell tanulmányoznia. Mindent meg kell tennie, hogy ne maradjon "fekete munkás".

4. Már megjegyeztük, hogy a munkába való beilleszkedés problémája könnyebb, mint a társadalmi probléma. Az első benyomás, amely az oléra vár, ellentétes, minthogy az első időkben az általános érdeklődés középpontjában áll és mindenki róla gondoskodik. Idővel azonban a kvuca visszatér saját hétköznapi életfolyamatához és az új emberek iránti érdeklődés is normalizálódik. Így az új olének úgy tetszik, hogy az új magatartás ellentétes a fogadtatáskör tapasztalattal és hogy az emberek hűvösek, közömbösek. Különösen az olyan olé, aki a chuc-laarecban hachsarán élt és megszokta a családi légkört, veszi észre csalódottan, hogy a kvucában elkülönült családi élet létezik és legjobb esetben kis társadalmi körök alakulnak ki, amelyek gyakran gondosan elhatárolódnak, és azt hiszi, ha leszámítja a szichákat, möszibákat és egyéb társadalmi megnyilvánulásokat, hogy valami faluban, önálló életet élő parasztok között lakik. A társadalmi élet különbözik a plugaélettől és megszűnik szűk, belsőleges kollektíva lenni. A kvuca chavérjainak már a száma is /180 körül/ messze túlhaladja a hachsarán lévő chavérok számát. Hibás azonban a másik oldal azon felfogása, hogy a mai kollektíva csak anyagi és gazdasági alapra, a gyermekek közös nevelésére, közös étkezésre és ruházódásra korlátozódik. Az új embernek talán ez az első benyomása. A kollektíva azonban mélyen belevésődik a chavérok lelkébe, mert sorsközösségükkel kapcsolódik össze. Mindnyájan részesei a műnek és munkájuk tulmegy a technikai és szervezői feladatokon.

Ez a lelki sorsközösség kifelé alig érezhető, hiszen a mindennapi életben nincsenek mindig kézzelfogható megnyilvánulásai. Aki a chavérok e-

gyetlen egészszé való lelki összeolvadását várja, csalódni fog. Ez ugyanis az emberi természettel ellenkezőnek és ha átmenetileg némelykor lehetséges is, az egész életre kizárt. Az ember természetes kívánsága az, - különösen vonatkozik ez a kvuca chavérjára, aki oly sok társához kapcsolódik - hogy egyéniségét fenn akarja tartani és nyugalmát a családi élet kereteiben keresi. A kvucaélet kibíratatlan volna úgy, hogy az emberi természetnek csak egy bizonyos oldalán épülne. Az új olé azonban az elvesztett paradicsomot keresi. A kvucát teljes társadalmi egységnek szeretné látni, amelybe ő is behatolhat. Helyzete azonnal megváltozik, mielőtt baráti kötelekeket talál egyesekkel és ha tárgyilagosan megismeri a helyzetet. A héber nyelv ismerete mulhatatlanul a társadalmi életbe való beilleszkedéshez tartozik. Az új olé, aki nem ismeri a nyelvet és így nem érti meg a beszélgetéseket, szichákat, előadásokat, a kvucán kívül él. Nemcsak hogy semmit sem tud, semmit sem ért, de azt az atmoszférát sem érzi meg és ismeri fel, amelybe csak a héber nyelv révén kerülhet. Minden más nyelv szavai "Erecen kívüli" képzetekkel függenek össze és az embert előző élete elképzeléseihez huzzák vissza. A héber nyelv elsajátítása fontos feladat és minden kvucá szabad időt és tanárokat bocsát az új olék rendelkezésére.

5. Az eredményes klitát alijához szükséges az is, hogy az olék általános lelkiállapotát tekintethe vegyük. Ebben természetesen nagy eltérések mutatkoznak az egyes olék között, amelyek egyéniségük és multjuk eltérései szerint alakulnak, mindamelllett bizonyos közös jelenségek és problémák is adódnak.

Általános jelenség, hogy az új olé az első hónapokban súlyos lelkiváltságon esik át. Ezen tény gyökereitegyrészt az új életkeretben találhatjuk, amely tulajdonképpen idegen előttük és meg sem értik. Másrészt minden ember egy bizonyos gondja feloldódását érzi magában, aki a szabadság, a haza és Erec után vágyott. Az olé elérte célját, Erecben van és most egyszerre a keserű tapasztalatok egész világa zudul rá. Szükséges, hogy minden olét egy neveléssel előkészítsünk arra, hogy ezzel a jelenséggel annak muló jellegét felismerve nézzen szembe, már amennyiben az önálló megítélés e téren lehetséges.

Ennek legjobb orvossága az, hogy valami pozitív elfoglaltságot válasszunk, legyen az akár intenzív ivrit-tanulás, akár valamelyik mezőgazdasági ág elméleti kérdéseinek tanulmányozása. Éppen a kvucában van a legtöbb mód arra, hogy

az ember ismeretlen képességeit és hajlamait felfedezze. Egész Erec Jiszrael felépítése, különleges és egyéni jelenségei éppen ezen erők kihasználásának eredményei, amelyek veszendőbe mentek volna olyan környezetben, ahol minden előre megadott és magától értetődő. Az új ember azt a feladatot kapja, hogy ezeket az erőket fedezze fel és használja ki magában. Az olék, akik a kezdet kezdetétől a kvuca szolgálatában állanak, sok lelki megrázkódtatástól menekülnek meg.

6. Ez a cikk is azt az irányzatot igyekszik legalább egyrészt megmutatni, amely az új olét a kvucában várja. Reális leírást akartunk adni. Az ilyenfajta mód legyen kísérő jelensége a kvuca elvont és idealizált leírásának. A kvucaélet idealizálása jogos annyiban, amennyiben nincs személyes megvalósításhoz és az emberek ereci életre való előkészítéséhez kötve. A multban kissé elhanyagoltuk a kvucaélet realitásának leírását és ezzel az olék lelki előkészítését. Sok csalódást takaríthatnánk meg, ha az olék és az új chavérok pontosan tudnák, milyen benyomás, milyen élmény várja őket a kvucában.

Kfar Ruzin, 1946 augusztus.

